

SELETUSKIRI

põllumajandusministri määruse „Põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määruse nr 132 „Euroopa Liidu standardmääradele vastavad ühendusevälisest riigist Eestisse toimetatava kaubasaadetise taimetervise järelevalve tasu määrad ja taimetervise kontrolli vähendatud määrad” muutmise” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse taimekaitseaduse § 41¹ lõike 2 ja § 44¹ lõike 6.

Määrusega muudetakse põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määrust nr 132 „Euroopa Liidu standardmääradele vastavad ühendusevälisest riigist Eestisse toimetatava kaubasaadetise taimetervise järelevalve tasu määrad ja taimetervise kontrolli vähendatud määrad”.

Määruse eesmärk on vähendada kõrget taimetervise riski taset ning viia määruse tekst kooskõlla taimekaitseaduse 1. juulil 2014. a jõustuva redaktsiooniga, mille § 41¹ lõike 2 kohaselt võib põllumajandusminister tulenevalt taimetervise madalast riskist vajadusel kehtestada taimetervise kontrolli vähendatud määrad. Taimekaitseaduse § 41¹ lõike 2 sõnastust täpsustati, et viia vabasse ringlusse vormistamise otsuse menetluses vähendatud kontrollide kohaldamine kooskõlla nõukogu direktiivi 2000/29/EÜ, 8. mai 2000, taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta, artikliga 13 a, mille alusel puudub liikmesriigil vähendatud kontrollide kohaldamise kohustus.

Põllumajandusministri määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Põllumajandusministeeriumi taimetervise osakonna taimekaitse büroo peaspetsialist Olga Lavrentjeva (625 6535, olga.lavrentjeva@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Raili Sillart (625 6229, raili.sillart@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu § 1 punktiga 1 jäetakse määruse pealkirjast välja tekstiosa „ja taimetervise kontrolli vähendatud määrad”. Kehtiva määruse kohaselt kohaldatakse kuni 30. juunini 2014 Venemaa Föderatsiooni Euroopa osast pärineva okaspuitu¹ sisaldava kaubasaadetise suhtes taimetervisenõuetele² vastavuse vähendatud³ sagedusega kontrolli ning võetakse selle grupi saadetistelt proportsionaalselt vähendatud järelevalvetasu. Eelnõu kohaselt kaotatakse vähendatud järelevalvetasu määr ning suurendatakse kontrollide sagedust, millega viiakse kooskõlla taimekaitseaduse 2014. a 1. juulil jõustuva redaktsiooniga, ehk kooskõlas

¹ okaspuulaadsed (*Coniferales*), v.a lehis (*Larix*),

² Ühendusevälisest riigist Eestisse toimetatavate taimede, taimsete saaduste ja muude objektide taimetervise järelevalve koosneb taimetervisenõuetele vastavuse kontrollist, dokumentide ja identsuse (saadeti koosneb dokumentides deklareeritud taimedest, taimse saadustest või muu esemetest) kontrollist.

³ Kontrollide sageduse vähendamise tüüpi väljendatakse taimetervise kontrollide miinimumprotsendina, mida liikmesriigid asjaomaste toodete puhul võivad teostada. Tulenevalt Komisjoni määrusest 1756/2004 igas liikmesriigis kohaldatakse miinimumprotsendimäära kõikide oma territooriumile imporditud asjaomaste toodete saadetiste suhtes. Eestis vähendatud sagedusega kontrolli rakendatakse ainult Venemaa Euroopa osast pärineva okaspuu puidule, mida kontrollitakse 10% ulatuses.

nõukogu direktiivi 2000/29/EÜ artikliga 13 a puudub liikmesriigil vähendatud kontrollide kohaldamise kohustus.

Nõukogu direktiivi 2000/29/EÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta artikli 13 a alusel puudub liikmesriigil vähendatud kontrollide kohaldamise kohustus, kuid on ettenähtud tingimusel lubatud kontrollimise korral kohaldada vähendatud sagedust ning kui mõnede kolmandatest riikidest pärinevate taimsete saaduste suhtes kohaldatakse kontrollide vähendamist, võtavad liikmesriigid selle grupi saadetistelt ja partiidelt proportsionaalselt vähendatud järelevalvetasu.

Eelnõu § 1 punktiga 2 jäetakse määruse preambulist välja tekstiosa „§ 41¹ lõike 2 ja”. Taimekaitseseaduse 2014. a 1. juulil jõustuva redaktsiooni kohaselt põllumajandusminister võib kehtestada taimetervise kontrolli vähendatud määrad. Seadusest tulenevalt puudub liikmesriigil vähendatud kontrollide kohaldamise kohustus.

Eelnõu § 1 punktiga 3 jäetakse määruse §-st 1 välja tekstiosa „taimetervise kontrolli vähendatud määrad”. Seadusest tulenevalt puudub liikmesriigil vähendatud kontrollide kohaldamise kohustus.

Eelnõu § 1 punktiga 4 jäetakse määruse § 2 pealkirjast välja tekstiosa „ ning taimetervise kontrolli vähendatud määrad”.

Eelnõu § 1 punkti 5 kohaselt tunnistatakse määruse § 2 lõige 2 kehtetuks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel on arvestatud nõukogu direktiivi 2000/29/EÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta (EÜ L 169, 10.07.2000, lk 1–112), muudetud direktiividega 2001/33/EÜ (EÜT L 127, 09.05.2001, lk 42–44), 2002/28/EÜ (EÜT L 77, 20.03.2002, lk 23–25), 2002/36/EÜ (EÜT L 116, 03.05.2002, lk 16–26), 2002/89/EÜ (EÜT L 355, 30.12.2002, lk 45–60), 2003/22/EÜ (ELT L 78, 25.03.2003, lk 10–11), 2003/47/EÜ (ELT L 138, 05.06.2003, lk 47–48), 2003/116/EÜ (ELT L 321, 06.12.2003, lk 36–40), 2004/31/EÜ (ELT L 85, 23.03.2004, lk 18–23), 2004/70/EÜ (ELT L 127, 29.04.2004, lk 97–103), 2004/102/EÜ (ELT L 309, 06.10.2004, lk 9–25), 2005/15/EÜ (ELT L 56, 02.03.2005, lk 12–13), 2005/16/EÜ (ELT L 57, 03.03.2005, lk 19–22), 2005/77/EÜ (ELT L 296, 12.11.2005, lk 17), 2006/14/EÜ (ELT L 34, 07.02.2006, lk 24–25), 2006/35/EÜ (ELT L 88, 25.03.2006, lk 9–12), 2006/14/EÜ (ELT L 34, 07.02.2006, lk 24–25), 2006/35/EÜ (ELT L 88, 25.03.2006, lk 9–12), 2007/41/EÜ (ELT L 169, 29.06.2007, lk 51–52), 2008/64/EÜ (ELT L 168, 28.06.2008, lk 31–35), 2008/109/EÜ (ELT L 319, 28.11.2008, lk 68–70), 2009/7/EÜ (ELT L 40, 11.02.2009, lk 12–18), 2009/118/EÜ (ELT L 239, 10.09.2009, lk 51–54), 2010/1/EL (ELT L 7, 12.01.2010, lk 17–20) ja 2014/19/EL (ELT L 38, 07.02.2014, lk 30–31) ning määrustega (EÜ) nr 806/2003 (ELT L 122, 16.05.2003, lk 1–35) ja (EÜ) nr 882/2004 (ELT L 165, 30.04.2004, lk 1–141).

4. Määruse mõjud

Taimetervisenõuetele vastavuse kontrollide vähendatud sagedusel teostamine ei võimalda maandada riske ning tagada piisavat kaitset Eestisse ja Eesti kaudu teistes liikmesriikidesse ohtlike metsakahjustajate sissetoomise eest, mistõttu on vajalik tagada kõigi kaubasaadetiste kontroll sisseveol ning suurendada selleks kontrollide arvu.

Vähendatud sagedusel taimetervise nõuetele vastavuse kontrollide kaotamisega vähendatakse taimetervise kõrget riski ning ühendusevälisest riigist Eestisse toimetatava Venemaa Föderatsiooni Euroopa osast pärineva seltsi okaspuulaadsete puidu kaubasaadetiste puhul tagatakse parem taimetervise kaitse ja vähendatakse ohtliku kahjustaja männi-nematoodi (*Bursaphelenchus xylophilus*) Eestisse levimise riski. On teada, et kolmandate riikide hulka,

kus männi-nematood on levinud, kuulub Hiina, kust on võimalik nende levik Vene Föderatsiooni. Männi-nematoodi kvalifitseeritakse ohtlikuks taimekahjustajaks, kuna kahjustajaga nakatumise tunnuseks on puude äkiline kuivamine. Nakatunud puud nõrgenevad ja meelitavad juurde putukaid, kes munevad nõrgestatud puudele. Putukate uus põlvkond, väljudes nakatunud puidust, on nematoodide edasikandjad. Puu sureb ühe aasta jooksul.

Männi-nematoodi teatakse looduses esinevat 8 erinevas riigis (USA, Kanada, Mehhiko, Jaapan, Hiina, Taiwan, Korea, Portugal). Esimene männi-nematoodi leid Euroopas pärineb 1999. aastast Portugalis Setubal-is, mis levis Hispaania territooriumile edasi. Sellest alates on Portugalis ja Hispaanias rakendanud tõrjemeetmeid männi-nematoodi leviku tõkestamiseks. Kollete (sh puude) hävitamine, territooriumi piiritlemine, intensiivsete monitooringute läbiviimine ja muude nõutavate meetmete rakendamine on toonud kaasa nii märkimisväärse lisakoormuse ja täiendava eelarvekulu nende riikide majandusele ja keskkonnale. Euroopa Komisjoni andmetel kulutati perioodil 2001-2010 männi-nematoodi tõrjemeetmete rakendamisele 26 976 973 eurot.

Eesti metsaregistri andmetel⁴ Eestis on ligi 1 678 855 ha korraldatud metsamaad, millest männikute ja kuusikute hektaritagavarad moodustavad 30% ja 23% vastavalt. Eesti tingimustes on nematoodile kõige vastuvõtlikum perekond mänd. Perekond kuusk on pisut resistentsem, kuid nii surnud kui elava puuna siiski oluliseks peremeestaimeks.

Vähendatud sagedusest loobumine tähendab tavapärast taimetervise kontrolli, millest tuleneb kontrollimahu suurenemine, millega seoses suureneb eelnõu kohaselt ka järelevalvetasu määr 17,5 eurolt 31,5 eurole saadetise kohta ehk tasu määr viiakse kooskõlla direktiivi 2000/29 lisas VIII a) sätestatud miinimum määraga. Määruse muutmise järel peab järelevalvetasu maksmiseks kohustatud isik Eestisse toimetatava Venemaa Föderatsiooni Euroopa osast pärineva seltsi okaspuulaadsete (*Coniferales*) puidu kaubasaadetise taimetervisenõuetele vastavuse kontrolli eest maksma 100% sätestatud tasumäärast.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega tõuseb Venemaa Föderatsioonist Eestisse toimetatava puidu ja puidust toodete teostatavate kontrollide mahtude arv, millega seoses suureneb eelnõu kohaselt ka järelevalvetasu määr 17,5 eurolt 31,5 eurole saadetise kohta. Kolme viimase aasta keskmisena on Eestisse 11 911 okaspuu puidu saadetist⁵ aastas. Võttes prognoositavaks sisseveetavate partiide arvuks 2014. aastal 12 900, on eeldatav laekumine järelevalvetasudest 406 350 eurot.

Põllumajandusameti arvestuslik kulu puidu sisseveo kontrollidele on 408 425 eurot aastas. Seega määruse rakendamisega ei kaasne otseseid kulusid ega tulusid riigieelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumine on eelnõus ette nähtud üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Keskkonnaministeerium ega Rahandusministeerium ei kandnud kooskõlastamiseks ettenähtud tähtaja jooksul eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenõustumise kohta, samuti ei taotletud kooskõlastamise tähtaja pikendamist. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement” § 7 lõikele 4 loetakse eelnõu nende poolt kooskõlastatuks.

⁴ Ülevaade Eesti metsavarudest metsakorralduse andmetel maakonniti (jaanuar 2014)

⁵ Üks keskmine saadetus on 45 m³

(allkirjastatud digitaalselt)

Olavi Petron
Kalanduspoliitika ja välissuhete asekantsler
kantsleri ülesannetes